

Neblahé dědictví zrušení superhrubé mzdy¹

MICHAL FRANTA A DANIEL MÜNICH

Výrazné snížení zdanění příjmů fyzických osob v důsledku zrušení zdaňování superhrubé mzdy a dalších změn z let 2021 a 2022 způsobilo trvalý výpadek příjmů státního rozpočtu ve výši zhruba 1,3 % HDP ročně, což pro rok 2026 představuje spolu s úroky výpadek 122 mld. Kč. Spolu s tím došlo ke snížení již tak nízké daňové–odvodové progrese. Způsobený výpadek příjmů státního rozpočtu, bez odpovídajícího snížení jeho výdajů, stojí za dlouhodobě výrazně vyššími rozpočtovými schodky. V důsledku snížení daňového výběru míra zadlužení Česka po roce 2020 výrazně narostla. Způsobená nerovnováha mezi příjmy a výdaji státního rozpočtu dnes podvazuje intenzitu veřejné podpory školství, vědy a dalších faktorů dlouhodobého ekonomického růstu a také např. obrany. Vnitřní či vnější ekonomické okolnosti si dříve či později vynutí zásadnější úpravy parametrů příjmové a výdajové strany státního rozpočtu.

V letech 2021 a 2022 došlo k několika výrazným změnám ve zdanění příjmů fyzických osob (DPFO). Dominantním bylo zrušení konceptu zdaňování superhrubé mzdy (SHM) s účinností od 1. ledna 2021. Po 13 letech tak byl opuštěn unikátní koncept, kdy základem výpočtu daně z příjmů je hrubá mzda navýšená o pojistné odvedené zaměstnavatelem – viz textový box **Zrušení zdaňování superhrubé mzdy v Česku**. Další důležitou daňovou změnou tehdy bylo zvýšení základní roční slevy na poplatníka o 3 000 korun v roce 2021 a o dalších 3 000 korun v roce 2022.²

Zrušení zdaňování superhrubé mzdy v Česku

Artikulovaným záměrem zrušení zdaňování SHM byla příjmová podpora zaměstnanců a v důsledku toho i zvýšení spotřebitelské poptávky celé ekonomiky během druhé fáze pandemie covid-19. V parlamentních diskuzích při schvalování daňových změn³ bylo zmiňováno, že výrazné snížení výběru daně z příjmů je zamýšleno pouze jako dočasné na dva roky. Časové omezení se ale nestalo součástí schváleného zákona a mělo pouze formu veřejného verbálního příslibu prezidentovi České republiky. Výrazné snížení výběru daně z příjmů pokračuje i v roce 2026 a dle politických deklamací tomu tak bude i v dalších letech.

Uvedené daňové změny z let 2021 a 2022 způsobily velký propad příjmů státního rozpočtu.⁴ Navíc prohloubily nevyváženost daňové–odvodových poměrů v plnění státního rozpočtu. Přímý výběr DPFO se snížil, zatímco daň ve formě povinných odvodů byla zachována – viz textový box **Nevyvážené zdanění práce**

1 Tato studie reprezentuje pouze názor autorů, a nikoli oficiální stanovisko Ekonomického ústavu AV ČR, v. v. i. či Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium UK (CERGE). Za cenné komentáře a rady autoři děkují Lence Lakotové, Janu Pavlovi a Petru Vilímovi. Tento projekt vznikl za podpory Aliance pro moderní stát, která propojuje dárce, experty, organizace a veřejnou správu. Podpora Aliance je zaměřena na projekty s významnými dopady v oblastech demokracie a bezpečnosti, moderní státní správy a efektivního hospodaření státu. Fond Aliance spravuje Nadace OSF. Veškeré případné nepřesnosti a chyby jdou na vrub autorů. Michal Franta i Daniel Münich působí v think-tanku IDEA při CERGE-EI.

2 Kromě zrušení zdaňování SHM a zvýšení daňové slevy došlo i ke zrušení tzv. solidární daně, tedy dočasně zavedené druhé daňové sazby ve výši 23 %, a byl zrušen strop výše daňového bonusu. Od roku 2022 navíc došlo ke zvýšení daňové slevy na druhé dítě.

3 Stenografický zápis z tehdejší parlamentní rozpravy [🔗](#)

4 DPFO je sdílená daň, takže zrušení zdaňování SHM negativně dopadlo i na příjmy rozpočtů územních samospráv (obce, kraje). Nicméně výpadek zasáhl dominantně státní rozpočet.

v **Česku**. V neposlední řadě daňové změny z let 2021–2022 prohloubily rozdíly v čistých příjmech napříč daňovými poplatníky.⁵

Nevyvážené zdanění práce v Česku

Práce je v České republice zdaňována jak daní z příjmů fyzických osob (DPFO), tak povinnými odvody pojistného (sociálního a zdravotního). Z pohledu ekonomických efektů lze i na tyto odvody pohlížet jako na daň, protože pro zaměstnavatele znamenají dodatečný náklad práce a pro zaměstnance snížení čistých výdělků. Proto se hovoří o daňově-odvodovém zatížení práce. V rámci ekonomicky nejvyspělejších států světa (země OECD) vykazuje Česko daňově-odvodové zatížení práce nadprůměrně vysoké. Je to dáno především povinnými odvody zaměstnavatele, které patří k nejvyšším. Zdanění práce v rámci DPFO v Česku naopak patří k jednému z nejnižších (OECD, 2025). Povinné pojistné odvody do veřejných rozpočtů⁶ přináší výnos zhruba čtyřikrát vyšší, než je výnos DPFO.⁷

Snížený základ výpočtu DPFO a zvýšená sleva na dani od roku 2021 znamenají nižší výběr této daně, a tedy trvale nižší příjmy státního rozpočtu. Roli hrají i nepřímé efekty ovlivňující výběr daní přes vyšší spotřebu domácností a změny v nabídce práce. Tyto efekty jsou však obtížně kvantifikovatelné a jsou podrobněji diskutované v **Příloze 1**. Dominantní přímý dopad ale představoval a nadále představuje výpadek na straně příjmů státního rozpočtu z DPFO.

Pro rok 2021 se odhadovalo prohloubení schodku státního rozpočtu v důsledku změn v DPFO o cca 1,38 % HDP, což odpovídá tehdy chybějícím cca 87 mld. Kč (ÚNRR, 2021). Pro následující rok 2022 byl výpadek daňového výběru ve státním rozpočtu odhadován na 1,40 % HDP, tj. cca 99 mld. Kč (IDEA, 2022).⁸ Tyto předběžné odhady byly potvrzeny i následně pozorovanými propady daňových příjmů.⁹

Výpadky příjmů státního rozpočtu v letech 2021–2022 byly poměrně výrazné. Hlavním problémem je však jejich **trvalost**. Ani nyní v roce 2026, ani v dalších letech tyto výpadky nezmizí a budou se do schodků státního rozpočtu výrazně propisovat i nadále.¹⁰

Výrazný dopad daňových změn na příjmy státního rozpočtu ilustruje **Graf 1**. Srovnává pozorovanou realitu rozpočtových schodků s naším odhadem¹¹ hypotetického vývoje bez daňových výpadků způsobených daňovými změnami v letech 2021 a 2022. Po roce 2020 by byly hypotetické schodky menší (**modrý profil**) než ty, které skutečně nastaly (**červený profil**), o zhruba 1,3 % HDP. Kvůli daňovým změnám tedy podíly každoročních schodků státního rozpočtu na HDP narostly o více než procento HDP. Bez těchto výpadků daňových příjmů by podíl schodku státního rozpočtu na HDP schválený pro rok 2026 nebyl 3,5 %, ale blížil by se pouhým 2 %. Vrátil by se tedy k dlouhodobému průměru (**modrý čárkovaný profil**) před rokem 2020, než v důsledku krize covid-19 schodky výrazně narostly z důvodů mimořádného navýšení výdajů. Každoroční výpadky na straně daňových příjmů od roku 2021 tedy rozpočtové schodky posunuly mimo dlouhodobě pozorované úrovně.

5 20 % zaměstnanců s nejnižšími příjmy získalo pouze 4 % z celkového snížení daní, zatímco 20 % zaměstnanců s nejvyššími příjmy 36 % (IDEA, 2022). Nízkopříjmovým domácnostem klesla daňová povinnost vztažená k daňovému základu nejméně. Průměrná daňová sazba nízkopříjmových domácností poklesla přinejmenším o jeden procentní bod méně než u zbytku domácností (ÚNRR, 2021). Desetině zaměstnanců s nejnižšími výděly dokonce průměrná míra zdanění o několik procentních bodů narostla (IDEA, 2023).

6 Veřejné rozpočty zahrnují kromě státního rozpočtu navíc i rozpočty krajů, obcí, zdravotních pojišťoven atd. Proto například výnosy z odvodu zdravotního pojištění nejsou součástí státního rozpočtu, ale rozpočtů veřejných.

7 Pro rok 2024 lze účetní výkazy za ČR nalézt na webu MF ČR [🔗](#)

8 Oba odhady jsou založeny na mikroekonomických modelech (TAXBEN a EUROMOD). V těchto odhadech nejsou započítány nepřímé efekty daňových změn (především daňové příjmy z vyšší spotřeby).

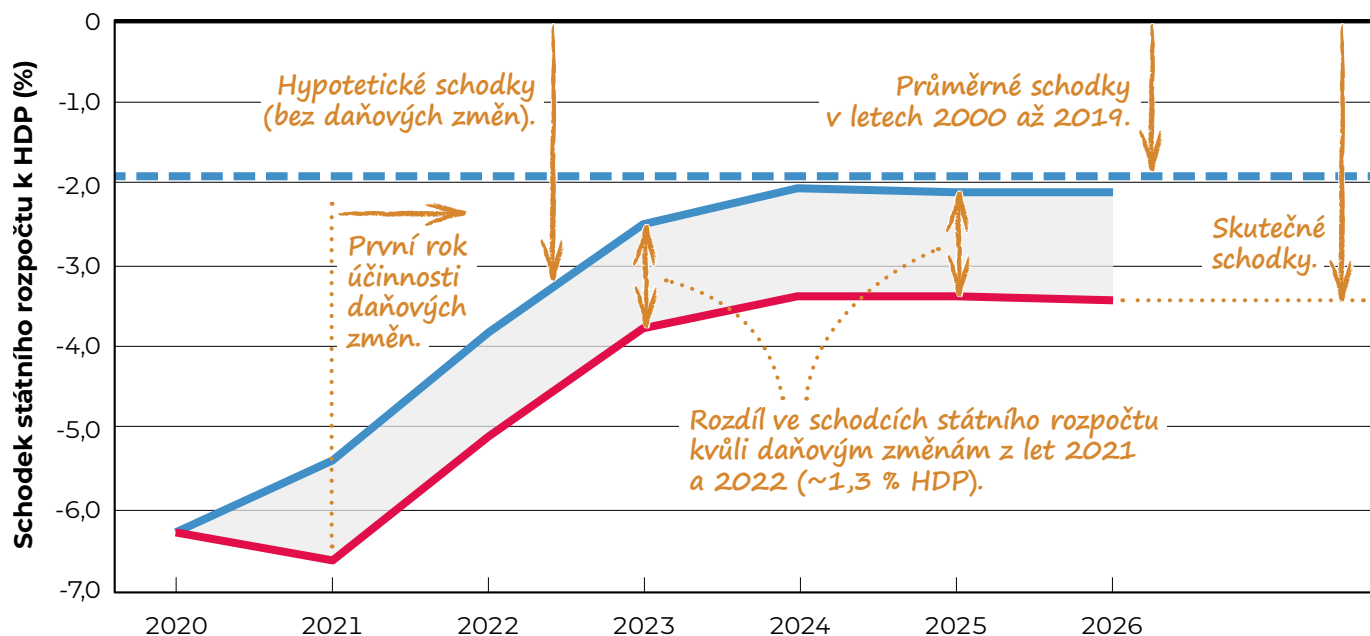
9 Například daň z příjmů, zisku a kapitálových výnosů fyzických osob klesla mezi lety 2020 a 2021 ze 4,6 % HDP na 3,2 % HDP [🔗](#). Tyto údaje obsahují i daně placené OSVČ.

10 Vliv daňových změn na rozpočet pro rok 2026 v kontextu celkových výdajů a příjmů je podrobně popsán v Holub a kol. (2026).

11 Metodika odhadu schodků státních rozpočtů v hypotetickém případě zachování míry a struktury zdanění příjmů jako před zrušením SHM a zvýšením daňové slevy na poplatníka je popsána v **Příloze 2**.

Graf 1: Daňové změny z let 2021–2022 prohloubily každoroční schodky státních rozpočtů o cca 1,3 % HDP

(skutečné a hypotetické schodky státních rozpočtů bez daňových změn; v % HDP)

V absolutních částkách se výpadek daňových příjmů v důsledku daňových změn pohybuje od cca 80 mld. Kč v roce 2021 po 117 mld. Kč v roce 2026 (**Graf 2, modrý profil**). Za nárůstem výpadku během několika málo let stál výrazný nárůst nominální velikosti ekonomiky v důsledku inflační vlny z let 2022 a 2023 a ekonomického oživení v letech 2024 a 2025, které výrazně zvýšily velikost nominálních příjmů, ze kterých se DPFO odvádí.

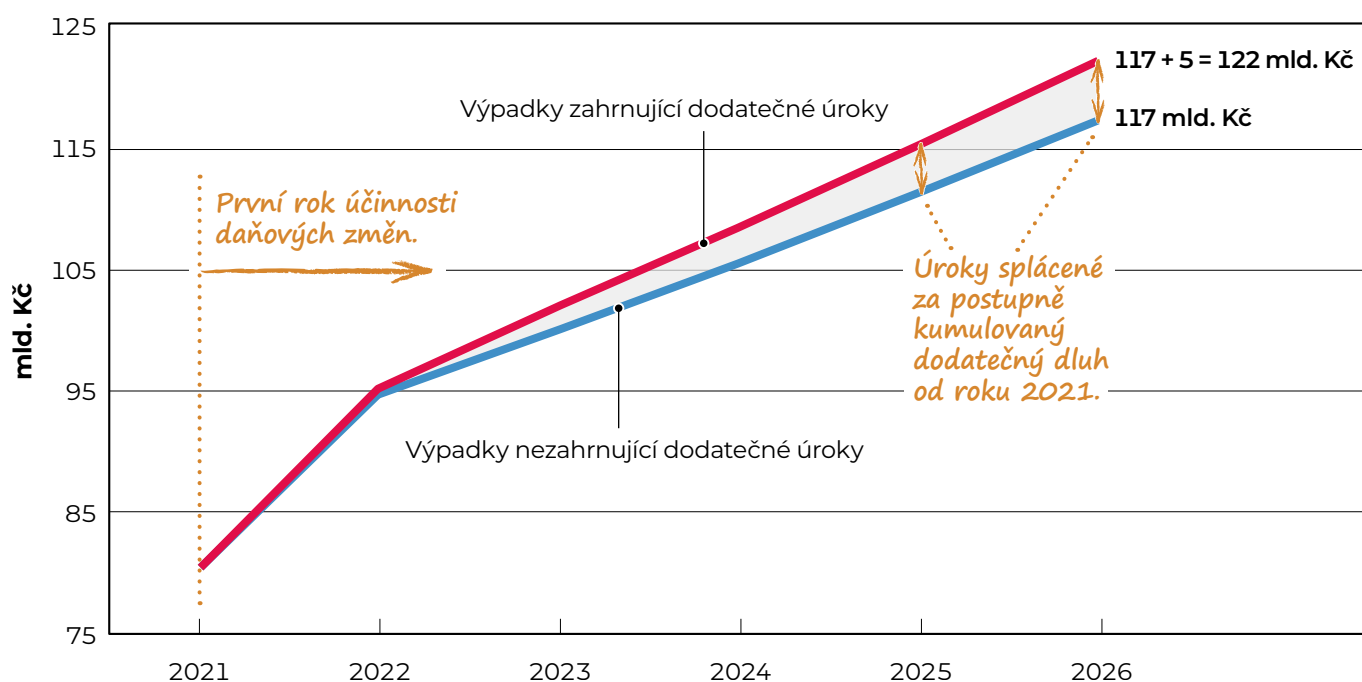
Výpadek rozpočtových příjmů ještě více prohloubil již tak velmi nízkou intenzitu daňových příjmů státního rozpočtu (podíl daňových příjmů státního rozpočtu k HDP) v Česku v porovnání s ostatními vyspělými ekonomikami.¹² Podobné vychýlení od hodnot obvyklých v podobně vyspělých zemích EU lze pozorovat i u veřejných rozpočtů (tedy nejen u státního rozpočtu). Intenzita českých veřejných rozpočtů v roce 2023 (poslední známé údaje) zaostávala spíše na straně příjmů než výdajů (IDEA, 2024). To naznačuje, že daňové změny z let 2021–2022 posunuly domácí ekonomiku mimo kombinaci rozpočtových příjmů a výdajů obvyklou v podobně vyspělých ekonomikách.

¹² Podíl celkových daňových příjmů na HDP klesl mezi roky 2020 a 2021 z 18,1 % na 17,2 %. Průměr zemí OECD v těchto letech dosahoval hodnot 19,8 % a 20,5 %.

Dluh není levný

Kromě každoročních daňových výpadků jsou rozpočtové schodky zvyšovány i splátkami úroků za výpůjčky pokrývající výpadky z předchozích let. Pro rok 2026 tyto tzv. *náklady dluhové služby* odhadujeme na dodatečných 5 mld. Kč ročně. Takže celkový výpadek příjmů v důsledku daňových změn v roce 2026 představuje již **122 mld. Kč** (117 + 5 mld. Kč). Vývoj výpadku příjmů státního rozpočtu (**modrý profil**) navýšený o související splátky úroků (**červený profil**) ukazuje **Graf 2**.

Graf 2: Výpadky daňových příjmů jsou prohlubovány úroky splácenými za postupně kumulovaný dodatečný dluh

Co by se dalo za výpadek daňových příjmů pořídit

Celkový výpadek příjmů státního rozpočtu v roce 2026 v důsledku daňových změn z let 2021–2022 ve výši cca **122 mld. Kč** je velmi výrazný. Je srovnatelný s velkými výdajovými kapitolami státního rozpočtu.

- **122 mld. Kč** představuje zhruba trojnásobek výdajů státního rozpočtu na vědu, výzkum a inovace, tedy 43 mld. Kč z národních zdrojů schválených na rok 2026.¹³ Výpadek by tedy umožnil čtyřnásobné výdaje na vědu.
- Pouze zhruba čtvrtina z oněch **122 mld. Kč** by stačila na zvýšení relativních platů učitelů, z nyní velmi nízkých 108 % průměrné mzdy v Česku, na průměr zemí EU 27, tedy na 130 %.¹⁴
- Dodatečných **122 mld. Kč** ve státním rozpočtu by snížilo jeho schodek v roce 2026 ze schválených 310 mld. Kč na pouhých 188 mld. Kč. To by bylo hluboko pod závazným limitem daným pravidly rozpočtové odpovědnosti, který v roce 2026 představuje cca 246 mld. Kč.¹⁵

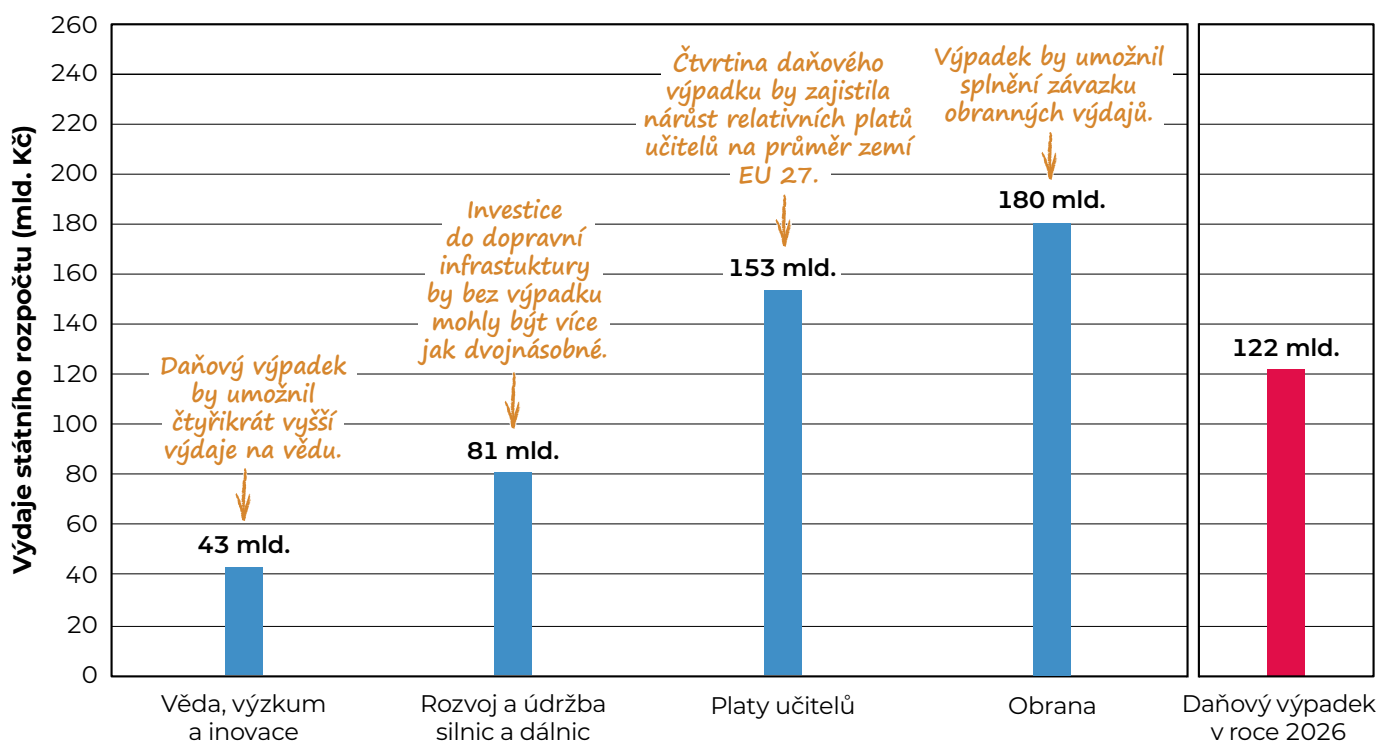
13 Viz návrh státního rozpočtu na rok 2026 vlády A. Babiše z 26. ledna 2026

14 Celkový objem mzdových prostředků regionálního školství za rok 2025 byl zhruba 144 mld. Kč. Poslední dostupný údaj o průměrném platu učitelů udává přibližně 108 % průměrného platu. Při očekávaném růstu průměrné nominální mzdy v roce 2026 o 6,2 % a ekvivalentnímu nárůstu objemu platů učitelů (tj. na 153 mld. Kč), by navýšení tohoto objemu o cca 31 mld. Kč (~122/4) představovalo nárůst objemu platů o dalších 20 %.

15 Viz Vyjádření Národní rozpočtové rady k návrhu státního rozpočtu na rok 2026, Zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti a Rozpočtová strategie sektoru veřejných institucí ČR na léta 2026 až 2028 stanovující velikosti strukturálního schodku na hodnotě 1,75 % HDP.

- Dvě třetiny ze **122 mld. Kč** by pokrylo výdaje Státního fondu dopravní infrastruktury na rozvoj a údržbu silniční a dálniční sítě v roce 2026.¹⁶
- Navýšení obranných výdajů státního rozpočtu v roce 2026 o **122 mld. Kč** by zvýšilo jejich podíl na HDP z 2 % na 3,4 %¹⁷, tedy téměř na úroveň 3,5 %, k jejímuž dosažení do roku 2030 se zavázaly členské země NATO včetně Česka.¹⁸

Graf 3: Srovnání výpadku daňových příjmů s vybranými výdaji státního rozpočtu v roce 2026

Výpadky rozpočtových příjmů tedy představují významné částky, které skrze vzdělání a vědu pravděpodobně snižují potenciál dlouhodobého ekonomického růstu nebo obranyschopnosti země.

¹⁶ V rámci rozpočtu Státního fondu dopravní infrastruktury byla na údržbu a výstavbu silnic a dálnic alokována částka 81,1 mld. Kč. Většina těchto výdajů byla investičního charakteru.

¹⁷ Plánovaný objem výdajů na obranu pro rok 2026 je okolo 2 % HDP, daňový výpadek činil 1,4 % HDP.

¹⁸ Více viz Policy Brief IDEA „Z čeho má Česko platit vyšší obranné výdaje: ekonomický pohled“.

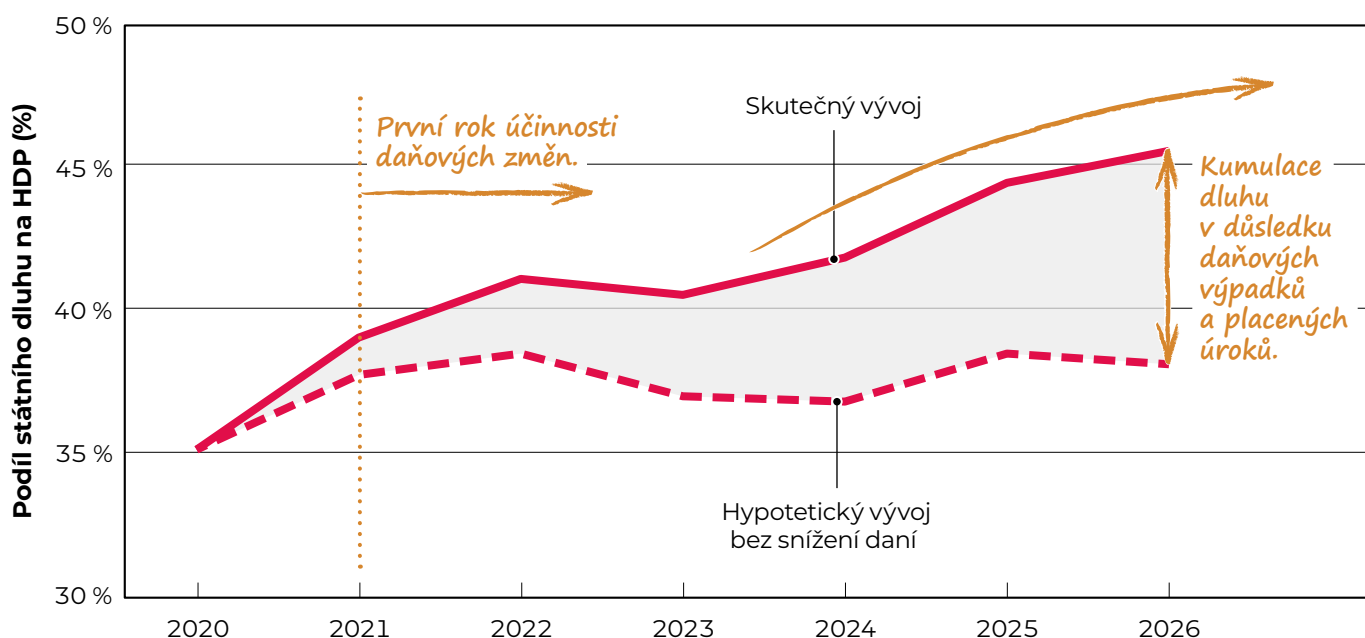
Rostoucí míra zadlužení

Každoročně kumulované výpadky příjmů státního rozpočtu v důsledku daňových změn z let 2021–2022 přispívají k růstu míry zadlužení. Bez těchto výpadků by míra zadlužení po roce 2020 nerostla. **Graf 4** ukazuje hypotetický vývoj míry zadlužení Česka v letech 2020–2026, pokud by bývalo k výpadku rozpočtových výnosů DPFO po roce 2020 nedošlo (**červený čárkový profil**). Míra zadlužení by se dnes držela stabilně pod hranicí 39 % HDP. Ve skutečnosti však míra zadlužení během pár let narostla z 35 % na 45 % HDP (**červený profil**), tedy téměř o čtvrtinu.

Za nezměněných podmínek bude vliv daňových výpadků na míru zadlužení Česka dále narůstat. Teoreticky by mohla míra zadlužení růst do nekonečna (viz **Příloha 2**). V praxi takový vývoj ale nepřipustí finanční trhy. S tím, jak se bude postupně či skokově snižovat ochota českému státu dále půjčovat, poroste i výše požadovaného úroku a celková výše úroků. To dříve či později povede k nutnosti začít vytvářet primární přebytky státního rozpočtu, tj. k situaci, kdy příjmy státu budou převyšovat jeho výdaje bez plateb úroků za státní dluh. Taková změna si vynutí výrazné krácení veřejných výdajů nebo navýšení míry zdanění.¹⁹

Problém s příliš vysokou mírou zadlužení v tomto kontextu nevyřeší zvýšená (neočekávaná) inflace, která míru zadlužení autonomně snižuje skrze vysoký růst nominálního (nikoliv reálného) HDP. Důvodem je trvalost výpadků daňových příjmů. Překvapivá inflační vlna by sice jednorázově míru zadlužení snížila, ale trvalost schodků by vyžadovala déletrvajících nebo opakovaných zvýšení inflace. To by se ale dále promítalo do úrokových sazeb za státní dluh, které očekávanou inflaci zahrnují. Rostoucí úroková míra by vedla k nárůstu míry zadlužení a inflace by tak dlouhodobě míru zadlužení způsobenou daňovými změnami z let 2021–2022 nesnížila.

Graf 4: Míra zadlužení by bez daňových změn z let 2021–2022 v současnosti nerostla
(podíl státního dluhu na HDP v %)

¹⁹ Pokud by k této fiskální konsolidaci přistoupil stát z pohledu příjmové nerovnosti tak, aby kompenzoval její zvýšení zapříčiněné daňovými změnami z let 2021 a 2022, měly by dluhy vzniklé daňovým výpadkem být zaplacené především vysokopříjmovými domácnostmi, které na daňových změnách vydělaly nejvíce, nejen absolutně, ale i relativně. V tomto kontextu se nabízí změny ve zdanění majetku, jak jsou například diskutovány v publikaci *Chytřejší daně* (PAQ Research, Centrum veřejných financí & IDEA při CERGE-EI, 2025).

Literatura

Holub, T., Bělohradský, A. a D. Sůva: *Státní rozpočet na rok 2026: reálný pohled*. Centrum veřejných financí, dostupné zde [↗](#)

IDEA (2022): *Spočítali jsme za vás: Dopady zrušení superhrubé mzdy, snížení odvodů na sociální pojištění a zavedení daňových prázdnin*, Autoři: Klára Kalíšková a Michal Šoltés, IDEA Studie 4/2022. [↗](#)

IDEA (2023): *Pracovně motivační dopady návrhů daňových změn na zaměstnance*, Autoři: Klára Kalíšková, Daniel Münich, Michal Šoltés, IDEA Policy Brief. [↗](#)

IDEA (2024): *Priority veřejných výdajů: srovnání zemí EU*, Autor: Daniel Münich, IDEA Policy Brief. [↗](#)

OECD (2025): *Taxing Wages 2025: Decomposition of Personal Income Taxes and the Role of Tax Reliefs*, OECD Publishing, Paris [↗](#)

PAQ Research, Centrum veřejných financí & IDEA při CERGE-EI (2025). *Chytřejší daně: Návrh reformy pro odolné a prosperující Česko* [PDF]. Studie publikovaná 11. září 2025. Dostupné zde [↗](#)

ÚNRR (2021): *Fiskální a distribuční dopady zrušení zdaňování superhrubé mzdy*, Autoři: Lenka Lakotová a Jan Pavel, Úřad Národní rozpočtové rady. [↗](#)

Příloha 1: Daňový výpadek pohledem všeobecné ekonomické rovnováhy

Přímý dopad daňových změn z let 2021–2022 na státní rozpočet je dán daňovým výpadkem. Daňový výpadek ovšem na druhou stranu znamená i vyšší disponibilní důchod domácností, které v důsledku toho více spotřebovávají, což se odrazí ve vyšším výběru DPH a selektivních spotřebních daní. Nicméně tento efekt je spíše okrajový, jeho velikost je pro rok 2021 odhadnuta na 15 mld. korun, což představuje zhruba 15 % výpadku (ÚNRR, 2021). Ve skutečnosti bude částka ještě menší, protože více na daňové změně vydělaly bohatší domácnosti, které mají nižší sklon ke spotřebě. V simulacích rozpočtového salda a míry zadlužení Česka bez daňových změn tedy počítáme s dodatečným daňovým výběrem o poloviční velikosti, tj. 7,5 mld. korun.

Ostatní vlivy daňového výpadku a nižšího zdanění práce v simulacích neuvažujeme, především z důvodu jejich obtížné kvantifikace a předpokládaného nízkého výsledného vlivu. Jedná se především o dopad nižšího zdanění práce na množství nabízené práce (což dále ovlivní výběr nejen daní z práce, ale i ostatních daní přes celkovou produkci v ekonomice a změny v zaměstnanosti). Tento dopad lze rozložit na důchodový efekt a substituční efekt.

Důchodový efekt znamená, že jedinec, kterému vzroste mzda po zdanění, nabízí méně práce, protože je bohatší. Na druhou stranu ale působí substituční efekt, kdy je díky vyšším mzdám substituován volný čas za práci, čímž se zvyšuje nabídka práce. Obecně platí, že u bohatších domácností převládá důchodový efekt. Vzhledem k tomu, že zrušení SHM znamenalo v absolutních číslech větší nárůst bohatství u vysokopříjmových domácností v porovnání s nízkopříjmovými, předpokládáme, že nižší zdanění práce vedlo spíše k mírnému poklesu nabídky práce (a tedy nižšímu výběru daně z práce).

Výsledný vliv důchodového a substitučního efektu na výběr daní je ještě omezen tím, že změna v nabídce práce povede k opačnému tlaku na hrubé mzdy, tj. například nižší nabídka práce zvyšuje hrubé mzdy, což implikuje naopak vyšší daňový výběr daní z práce.

Příloha 2: Odhady daňových výpadků, rozpočtových schodků a míry zadlužení

Daňový výpadek a rozpočtový schodek

Hlavní dvě daňové změny zavedené v letech 2021 a 2022 jsou zrušení zdaňování SHM a zvýšení základní roční slevy na poplatníka o 3 000 korun v roce 2021 a o dalších 3 000 korun v roce 2022. Budeme modelovat daňový výpadek vycházející pouze z těchto dvou daňových změn.

Výpadek daně z příjmů zaměstnance i v roce t při zrušení superhrubé mzdy jako základu daně z příjmů fyzických osob je:

$$vd_{i,t} = D_t * (sh_{i,t} - h_{i,t}),$$

kde D_t je daňová sazba daně z příjmů fyzických osob v roce t , $sh_{i,t}$ a $h_{i,t}$ označuje roční superhrubou a hrubou nominální mzdu zaměstnance i v roce t .

Rozdíl mezi superhrubou a hrubou mzdou je odvod pojistného zaměstnavatele za zaměstnance i . Odvod je dán fixní částí hrubé nominální roční mzdy $k * h_{i,t}$. Je tedy možné modelovat daňový výpadek jednak pomocí hrubé mzdy, ale také pomocí výnosu sociálního pojistného. Dostupné údaje o sociálních příspěvcích²⁰ v rámci příjmů veřejných rozpočtů obsahují ale i pojistné odvedené zaměstnanci a OSVČ, proto modelujeme daňový výpadek jako funkci hrubé nominální roční mzdy.

Celkový daňový výpadek v roce t je dán součtem všech individuálních daňových výpadků:

$$VD_t = \sum_i vd_{i,t} = D_t * k * \sum_i h_{i,t} = D_t * k * Z_t * H_t,$$

kde Z_t je přepočtený počet zaměstnanců v roce t a H_t je průměrná roční nominální mzda v roce t .

Při vydělení obou stran rovnice lze přejít k výpadku daně jako podílu na HDP:

$$\frac{VD_t}{HDP_t} = D_t * k * Z_t * \frac{H_t}{HDP_t}.$$

Za předpokladu nezměněné daně z příjmů fyzických osob ($D_t = D$) platí pro vývoj daňového výpadku následující vztah:

$$\frac{VD_{t+1}}{HDP_{t+1}} = D * k * Z_{t+1} * \frac{H_{t+1}}{HDP_{t+1}} = \frac{VD_t}{HDP_t} * \frac{g_{t+1}^Z g_{t+1}^H}{g_{t+1}^{HDP}},$$

kde $g_{t+1}^H = \frac{H_{t+1}}{H_t}$, $g_{t+1}^{HDP} = \frac{HDP_{t+1}}{HDP_t}$ a $g_{t+1}^Z = \frac{Z_{t+1}}{Z_t}$ jsou hrubé míry růstu průměrné roční nominální mzdy, nominálního HDP a přepočteného počtu zaměstnanců v roce $t + 1$.

Daňový výpadek z navýšených ročních slev na poplatníka aproximujeme počtem ekonomicky aktivních obyvatel a částkou navýšené slevy. Celkový daňový výpadek tedy vznikne součtem výpadku daně zrušením zdaňování SHM a výpadku z navýšených slev na poplatníka.

Hypotetický schodek státního rozpočtu bez daňových změn je spočten tak, že k pozorovanému schodku pro daný rok přičteme celkový daňový výpadek.

Při odhadech schodku státního rozpočtu a míry zadlužení, které by byly pozorovány při zachování zdaňování SHM a bez navýšené slevy na poplatníka v **Grafu 1** a **Grafu 4** vycházíme z odhadů daňových výpadků z publikací ÚNRR (2021) pro rok 2021 a IDEA (2022) pro rok 2022. Ty rozdělíme na výpadek z titulu zrušení zdaňování SHM a navýšení slevy na poplatníka, které simulujeme odděleně dle vztahů popsanych výše. Následně součet výpadků upravíme o dodatečné daňové příjmy o velikosti 7,5 mld. korun (viz **Příloha 1**).

²⁰ Fiskální výhled ČR – listopad 2025

Míra zadlužení

Výpadek příjmů státního rozpočtu zvýší jeho schodek, což znamená, že si stát musí více vypůjčovat. Úrok placený za takto navýšený státní dluh připočítáváme k nárůstu zadlužení z titulu samotných daňových výpadků. Jako úrokovou sazbu bereme pozorovanou implicitní úrokovou míru z veřejného dluhu.²¹ Pro roky 2025 a 2026 uvažujeme míru z roku 2024.

Dlouhodobý dopad na míru zadlužení lze odhadnout následující úvahou. Hrubá míra růstu přepočteného počtu zaměstnanců se blíží jedničce, takže na daňový výpadek lze nahlížet jako na lineární funkci podílu roční hrubé nominální mzdy a nominálního HDP. Teoreticky (např. Solowův růstový model) je v dlouhém období růst průměrné nominální mzdy rovný růstu nominálního HDP (v konvergujících ekonomikách typu české ekonomiky se podíl mezd na HDP dokonce zvyšuje). V takovém případě se daňový výpadek v podílu k HDP replikuje do nekonečna. Navíc je navyšován úroky z předchozích daňových výpadků.

21. Zdroj dat je databáze AMECO [🔗](#)

DĚKUJEME VŠEM PODPOROVATELŮM | WE THANK ALL OUR SUPPORTERS

S podporou

ALIANCE PRO
MODERNÍ STÁT

IDEA při Ekonomickém ústavu AV ČR

Politických vězňů 7, Praha 1

Tel.: (+420) 602 698 440

facebook.com/ideacerge

idea@cerge-ei.cz

<https://idea.cerge-ei.cz>

[@IDEA_ThinkTank](https://twitter.com/IDEA_ThinkTank)

Upozornění: Tato publikace reprezentuje pouze názory autorů, a nikoli oficiální stanovisko Ekonomického ústavu AV ČR, v. v. i. či Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy, CERGE.

Warning: This study represents only the views of the authors and not the official position of the Economics Institute of the Czech Academy of Sciences, nor those of the Charles University Center for Economic Research and Graduate Education.

Neblahé dědictví zrušení superhrubé mzdy

Policy Brief IDEA

© Michal Franta a Daniel Münich
Ekonomický ústav AV ČR, v. v. i., 2026
ISBN 978-80-7344-742-7

Studujte ekonomii, na které záleží

ČESKÝ
A AMERICKÝ
Ph.D. DIPLOM

UZÁVĚRKA
PŘIHLÁŠEK
31. BŘEZNA

Ph.D. program Ekonomie a ekonometrie @ CERGE-EI

- Unikátní Ph.D. program vytvořený podle vzoru předních světových univerzit, akreditovaný Univerzitou Karlovou
- Vysoce hodnocená výzkumná instituce
- Mezinárodní prostředí
- Finanční podpora studentů 1.–4. ročníku ve výši 25 000 Kč měsíčně, s možností dalších stipendií za vynikající prospěch
- Po 2 letech studia americký magisterský diplom, absolventi získávají český i americký Ph.D. diplom
- Podpora kariérního rozvoje, pracovní příležitosti po celém světě
- Výuka v centru Prahy, 5 minut chůze od Václavského náměstí

www.cerge-ei.cz/phd

CERGE-EI je společným pracovištěm Univerzity Karlovy
a Ekonomického ústavu Akademie věd ČR

CERGE
EI

Připravte se na kariéru, která dává smysl

EKONOMIE
DATA SCIENCE
VEŘEJNÁ
POLITIKA

UZÁVĚRKA
PŘIHLÁŠEK:
31. BŘEZNA

Magisterský program Ekonomický výzkum @ CERGE-EI

- Dvouletý program Univerzity Karlovy; EU akreditace
- Unikátní kombinace předmětů z ekonomie, data science a veřejné politiky
- Programování v jazycích Python a R, kurzy prezentačních dovedností
- Letní stáže ve státních institucích i neziskových organizacích
- Uplatnění v analytických týmech institucí veřejné správy, v poradenských firmách i neziskových organizacích
- Ideální start pro doktorské studium na CERGE-EI i v zahraničí
- Studium není zpoplatněno

www.cerge-ei.cz/mer

CERGE-EI je společným pracovištěm Univerzity Karlovy
a Ekonomického ústavu Akademie věd ČR

CERGE
EI

IDEA Talks

Sledujte videa **IDEA Talks**
k aktuálním studiím a ekonomickým tématům:

nebo si poslechněte podcast:

Přijímačky na střední školy: kdy taktizovat a kdy ne?

Algoritmus párování uchazečů a škol
detailně vysvětluje *unikátní video* [▶](#)

Jak vybrat střední školu?

A jak funguje mechanismus párování uchazečů a škol?

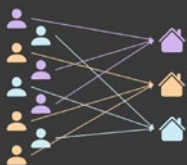
1. přihláška:

2. přihláška:

3. přihláška:

Přihlášky

Pořadí školy:	1.	2.	3.
Adam	🏠	🏠	🏠
Bára	🏠	🏠	🏠
Cecilie	🏠	🏠	🏠
Dan	🏠	🏠	🏠
Eda	🏠	🏠	🏠
Filip	🏠	🏠	🏠
Gustav	🏠	🏠	🏠
Hanka	🏠	🏠	🏠
Ivana	🏠	🏠	🏠
Jana	🏠	🏠	🏠
Katka	🏠	🏠	🏠
Lenka	🏠	🏠	🏠
Marek	🏠	🏠	🏠

Přijímací zkoušky

	Gymnázium (škola A) Počet míst: 4	Lyceum (škola B) Počet míst: 3	SOŠ (škola C) Počet míst: 5
1.	Adam (#3)	Cecilie (#2)	Ivana (#1)
2.	Ivana (#3)	Gustav (#3)	Gustav (#2)
3.	Dan (#2)	Ivana (#2)	Bára (#3)
4.	Marek (#3)	Adam (#1)	Katka (#2)
5.	Eda (#2)	Hanka (#2)	Cecilie (#1)
6.	Cecilie (#3)	Marek (#2)	Adam (#2)
7.	Jana (#3)	Lenka (#3)	Dan (#3)
8.	Bára (#2)	Katka (#1)	Marek (#1)
9.	Lenka (#1)	Jana (#1)	Eda (#3)
10.	Filip (#1)	Eda (#1)	Hanka (#3)
11.	Hanka (#3)	Filip (#2)	Lenka (#2)
12.	Katka (#3)	Dan (#3)	Jana (#2)
13.	Gustav (#3)	Bára (#3)	Filip (#2)